

NASZE ABC

Nowe kłopoty
Rosevelta

Życie gospodarcze całej Europy stoi pod wrażeniem bardzo silnego ataku na stałość waluty francuskiej i nadzwyczajnych środków stosowanych dla jej obrony. Jest to jeden z najsilniejszych dotąd ataków na decyzję stosowania polityki deflacyjnej. Równocześnie zaś z Ameryki nadchodzi wiadomość o silnym ciosie, jakiego doznała inflacyjna polityka Rosevelta skutkiem znanej uchwały waszyngtońskiego Trybunału Najwyższego.

Ale tak, jak ataki na franka muszą się rozbić o silną wolę rządu francuskiego do utrzymania stałej waluty, tak z drugiej strony nie można również oceniać sytuacji, w jakiej znalazła się obecnie polityka Rosevelta, jako jego „klęskę” (jak to przedstawiają jego przeciwnicy). Zdecydowana wola Stanów Zjednoczonych do kontynuowania rozpoczętej polityki potrafi znaleźć sobie drogi realizacji.

Nie po raz pierwszy władza sądownicza krytykuje politykę Rosevelta: przed czterema miesiącami mieliśmy słynny proces, wytoczony przed sądem przeciwko jego polityce monetarnej i w tym roku stwierdzający jej „niekonstytucyjność”. A mimo to polityka ta została w całej pełni utrzymana. Miesiąc zaś przedtem zapadło orzeczenie sądownie uznające za sprzeczne z konstytucją postanowienie kodeksu naftowego. Wyrok sądu nie jest ani zbyt nowy, ani nieoczekiwany.

Przeciwko bowiem planom Rosevelta, określającym popularnie nazwą „NIRA” (od wydanego przed dwoma laty National Industrial Recovery Act, czyli ustawy o podwignięciu narodowej gospodarki przemysłowej), podnosili się już od dłuższego czasu rozmaite sprzeczki, a i sam Rosevelt stopniowo dochodził do modyfikowania swego planu, o ile stwierdzał, iż eksperymenty szły za daleko.

Już w jesieni ubiegłego roku, gdy ustąpił poprzedni dyktator „Niry” gen. Johnson, zastąpiony przez obecnego jej kierownika Dona Richberga, rząd amerykański zmodyfikował dość silnie plany poprzednie, podkreślając, że w każdym razie zostanie utrzymana zasada minimum płacy i maksimum czasu pracy, że jednakowoż wolność umów nie będzie ztytno śrepowana. Wkrótce potem wybrany do kongresu przyniósł Roseveltowi zdecydowane zwycięstwo i wzmocnienie jego sytuacji. W niesięgach ostatnich mówiło się jednak w Ameryce dość już głośno, że „NIRA” wymaga pewnych reform — i oczekiwany wyrok Trybunału Najwyższego był zdaniem, zgóry już przewidzianym, na które rząd ze swej strony poczynił odpowiednie przygotowania.

Stosunki amerykańskie w ciągu ostatnich dwóch lat doznały zbyt radykalnej zmiany, a zmiana ta zbyt już głęboko zakorzeniła się w życiu, aby można mówić o jakimkolwiek powrocie do stanu poprzedniego. Przedstawiciele wielkiego kapitału narazili się na bardzo groźne konflikty, gdyby chcieli z wyroku sądowego wyciągać zbyt śmiało konsekwencje. Te wszystkie zasady „Niry”, które dotyczą stosunków społecznych, ostają się niewątpliwie — w ten czy inny sposób. Natomiast skomplikowany system kontroli cen i produkcji, który i w społeczeństwie amerykańskim wywoływał coraz większą krytykę i samemu rządowi przysparzał coraz większych kłopotów, będzie teraz poniekąd.

I pod tym względem uchwała

Zniesienie N.R.A.

ułatwi Rooseveltowi propagandę wyborczą

LONDYN, 29. 5. (ATE.). — Z Nowego Jorku donoszą: W związku z zapowiedzianym zniesieniem ograniczeń, nałożonych przemysłowi St. Zjedn. przez komitet odbudowy gospodarczej (N. R. A.), zaznaczyła się w poszczególnych gałęziach produkcji zniżka cen. Między innymi spadły ceny wyrobów tytoniowych i spirytualistów.

W kołach międzynarodowych zapewniają, że stosowanie dotychczas ograniczenia czasu pracy i podniesienie skali zarobkowej będą utrzymywane nadal bądźto w drodze dobrowolnych umów, lub też ustaw wydanych przez poszczególne stany.

Zniesienie rozporządzeń N. R. A. wywołało niepokój również w szeregach partii republikańskiej. Jak wiadomo, kierownictwo partii zamierzało przy najbliższych wyborach prezydenta wykorzystać dla swych celów nastroje opozycyjne, panujące w łonie społeczeństwa amerykańskiego wobec ustawodawstwa N. R. A.

O kodeksy pracy
w przemyśle

WASZYNGTON, 29. 5. (PAT.). — Panuje tu przekonanie, że kodeksy N.R.A. (National Recovery Administration), mimo decyzji trybunału najwyższego będą przy najmniej narazie w ogólnych zarysach utrzymane w mocy.

Prezes federacji pracy Green oraz inni kierownicy tej organiz-

cji, odbyli konferencję, na której zastanawiano się nad przyszłą polityką federacji.

Richberg zwrócił się do pracodawców i pracowników z apelem, ażeby współpracowali nad utrzymaniem dotychczasowych zdobyczy N.R.A. inni członkowie N. R. A. wypowiedzieli się za utrzymaniem dotychczasowych warunków pracy i płac. W tym samym duchu wypowiedział się prezes stowarzyszenia producentów bawełny Webb. W przemyśle napojów alkoholowych panują w tej sprawie pewne rozbieżności, spodziewają się jednak, że zostaną one wyrównane.

Wczoraj popołudniu odbyła się konferencja przywódców politycznych Izby reprezentantów i Senatu. Przedmiotem tej konferencji była sprawa dostosowania projektów ustaw, dotyczących rolnictwa do decyzji trybunału najwyższego.

W kołach, zbliżonych do Białego domu, panuje przekonanie, że prezydent Roosevelt jest zdecydowany przywrócić zbiorowe umowy pracodawców i pracowników, ustalić minimum płacy i maksimum godzin pracy oraz znieść prace dzieci. Doradcy prez. Rosevelta są jednak zdania, iż nie ma żadnych widoków na podjęcie natychmiastowej akcji przez przywódców politycznych i że byłoby rzeczą niemożliwą dla kongresu uchwalenie ustawy, wprowadzającej kodeksy pracy do całego przemysłu.

Obozowisko wojenne Sowietów
na Dalekim Wschodzie

LONDYN, 29. 5. (ATE.). — Pisma, należące do japońskiego koncernu prasowego w Mandżukuo, zamieszczają komunikat o sytuacji na Dalekim Wschodzie, wyrażający „opinję międzynarodowych kół wojskowych w Japonii”.

Komunikat podaje, że sowiecki Daleki Wschód przedstawia obecnie prawdziwe obozowisko wojenne. Przed rokiem 1932 do wypadków mandżurskich siły zbrojne Sowietów na Dalekim Wschodzie wynosiły 100.000 żołnierzy, około 100 samolotów i 30 czołgów. Obecnie wynoszą 250.000 żołnierzy, 800 samolotów i 700 czołgów.

Armia Dalekiego Wschodu z Blücherem na czele jest zupełnie odrębną i samodzielną formacją. Piechota jest zmotywowana w 45 proc., artyleria w 60 proc.

Eskaury lotnicze zaopatrzone

zostały w samoloty bombardujące nowego typu o promieniu działania, wynoszącym 3000 km. i szybkości 280 km. na godzinę.

Czołgi rozmieszczone są wzdłuż całej granicy sowieckiej i należą do różnych typów: od małych i zwrotnych dwuosobowych do olbrzymów o 3 wieżach i ciężkim uzbrojeniu.

Komunikat dodaje, że w opinii japońskich kół wojskowych podobny stan rzeczy czyni częściową demilitaryzację, polegającą na wycofaniu wojsk na 10 — 20 km. od granicy, zupełnie iluzoryczną. Komunikat zapowiada wydanie przez kół wojskowe specjalnej broszury, mającej przedstawić szerokiemi ogłowi stan zbrojeń sowieckich na Dalekim Wschodzie.

105-letni ojciec
jednorocznego syna

LONDYN, 28. 5. (ATE.). — Z Kabulu donoszą: Liczba mieszkańców setny rok życia, jest dość znaczna. W pobliżu Kabulu zamieszkuje 105-letni starzec Hadzi Mirdżanu, który posiada 102 potomków. Ostatni jego syn urodził się zaledwie w zeszłym roku. Pewna kobieta nazwiskiem Zire Mach liczy 115 lat. 111-letni rol-

Trybunału stanowi raczej dla Rosevelta pretekst do wycofania się z pozycji, która i tak musiała być porzucona.

Natomiast dalsze kontynuowanie zasadniczej linii polityki Roseveltońskiej nie dozna przez wyrok sądowy zwężenia. To można zgóry przewidzieć. Jeśli samo życie nie przyniesie Roseveltowi klęski (w tym wypadku byłaby to rzeczywistość „klęska”), nie obalą go żadne formalne trudności.

M. Grz.

Stanowisko górników

LONDYN, 29. 5. (ATE.). — Z Nowego Jorku donoszą, że na zjeździe delegatów związków górniczych postanowiono ogłosić w połowie czerwca b. r. strajk robotników, zatrudnionych w górnictwie węglowym. Strajk ten objąłby około 450.000 górników. Wobec zniesienia ustawodawstwa N. R. A. i spodziewanego spadku obniżenia skali zarobków, górnicy postanowili groźbą strajku wymusić od pracodawców utrzymanie zarobków w skali dotychczasowej.

Bez zbrojeń nie będzie pokoju
Dwie mowy premiera Węgier

BUDAPESZT, 28. 5. (PAT.). — Na dzisiejszym posiedzeniu Izby posłów premier Gombos wygłosił dwa przemówienia, z których jedno dotyczyło dobrodzenia Węgier, drugie zaś poruszyło zagadnienia bieżącej polityki międzynarodowej.

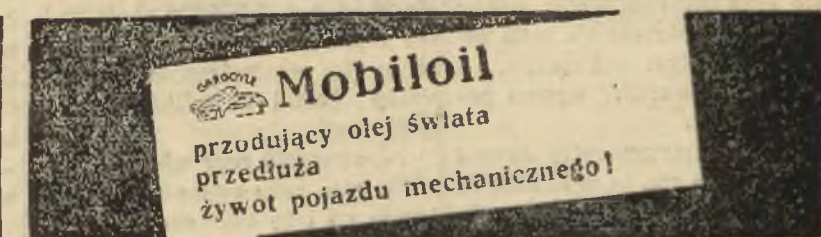
Zdaniem premiera przyznanie Węgrom równouprawnienia w dziedzinie zbrojeń przyczyniłoby się w wielkim stopniu do utrwalenia pokoju. Państwa rozbrojone — mówił Gombos — przedstawiają niebezpieczeństwo dla sprawy pokoju, albowiem są łatwą zdobyczą dla innych. Węgry nie wezmą udziału w żadnej konferencji europejskiej, dopóki nie otrzymają w krótkim czasie równości zbrojeń.

W sprawie zbrojeń Węgry nie będą naśladowały Niemiec, tembardziej, że są członkiem Ligi Narodów, lecz ufając w jej sprawiedliwość sądzą, że nie będą zmuszone uciekać się do samodzielnego kroku, gdy cierpliwość ich się wyczerpie. Węgry domagają się służby wojskowej o najwyższej dwuletniej okresie służby i takiej samej możliwości zbrojenia się, jaką posiadała Mała Ententa.

W drugim swym przemówieniu premier zaznaczył, że szczególnie interesują Węgry sprawy rewizji, mniejszości, równouprawnienia oraz wszystkie te zagadnienia gospodarcze, które w następstwie traktatów pokojowych ciąży na Węgrach.

Zasadą tej polityki jest przede wszystkim orientacja włoska. Pakt rzymski nie tylko pod względem gospodarczym lecz i politycznym z pożytkiem spełnia to zadanie. Węgry wezmą udział w konferencji mającej na celu stworzenie nowego porządku w Europie, jeżeli nie będzie ona prowadzona w kierunku ustabilizowania obecnego niesprawiedliwego położenia. Gdyby chodziło tylko o umocnienie mocarstwowego systemu francuskiego i pozostawienie bez zmiany nieusprawiedliwionych traktatów pokojowych, to żaden węgierski rząd nie będzie uczestniczył w takim układzie.

Następnie premier podkreślił, że w interesie Węgier i całej Europy leży, by przedstawiciele mocarstw doszli do porozumienia w

Stołość waluty i polityka deflacyjna
Będą bezwarunkowo utrzymane

W przyszłym tygodniu odbędzie się u delegata rządowego do spraw pożyczki inwestycyjnej p. Minkowskiego, konferencja prasowa, na której dłuższe przemówienie wygłosi p. Minister Skarbu

Zawadzki. W przemówieniu swem jak slychać, p. Minister podkreśli z całą stanowczością, że Rząd nie zmieni swojej polityki deflacyjnej, a stałość waluty uważa za niewzruszony aksjomat.

Trzecia podwyżka dyskonta
przez Bank Francji

Dn. 28 bm. Bank Francji po raz trzeci w ciągu 5 dni podwyższył stopę dyskontową z 4 proc. do 6 proc., stopę zaliczek pod zastaw złota — z 5 i pół do 7 proc., stopę od pożyczek 30-dniowych pod zastaw papierów — z 4 do 6 proc.

(Jak wiadomo, pierwsza podwyżka stopy procentowej z 2 i pół do 3 proc., dokonana była w czwartek 23 bm., druga, z 3 do 4 proc., w sobotę 25 bm. Oznacza to, że rząd francuski, zdecydowany jest bronić stałości franka z najwyższą energią).

Irlandia zrywa
z Imperjum W. Brytanii

LONDYN, 29. 5. (ATE.). — Wiadomość o zamierzonym zniesieniu przez rząd de Valery stanowiska gubernatora generalnego wolnego państwa irlandzkiego wywołała silne wrażenie w angielskich kołach politycznych. Ko-

ła te podkreślają, że realizacja projektu pociągnie za sobą całkowite zerwanie łączności Irlandii z Imperjum i będzie miało nieuniknione doniosłe skutki. Zaostrezenie konfliktu anglo-irlandzkiego budzi niepokój w sferach gospodarczych.

Międzynarodowy kongres oszczędnościowy
Za stabilizacją walut

PARYŻ, 28. 5. (PAT.). — Trzeci Międzynarodowy Kongres Oszczędnościowy, który właśnie zakończył swe obrady w Paryżu, a w którym brało udział 1.200 delega-

tów z 30 krajów — przyjął rezolucję pod adresem rządów reprezentowanych państw, wypowiadającą się za stabilizacją walut.

Zmierzch masonerii
w Niemczech

BERLIN, 28. 5. (PAT.). — Ministerstwo Spraw Wewnętrznych Prus donosi o zamknięciu szeregu łóż wolnomularskich na terenie Rzeszy.

Ostatnio zamknięte zostały 4 nowe łóża. Wiele łóż rozwiązało się samorzutnie wskutek ustąpienia szeregu członków.

Rokowania Szwajcarii z Berlinem
w sprawie uprowadzenia Jacoba

BAZYLEA, 28. 5. (PAT.). — Szwajcarska rada związkowa rozmasowe zgłoszenia

Do lotnictwa W. Brytanii

LONDYN, 29. 5. (ATE.). — Przebieg rekrutacji do lotnictwa jest niezwykle pomyślny. W ciągu 4 ostatnich dni do biura rekrutacyjnego w Londynie zgłosiło się 20.000 kandydatów na lotników. W biurze dla pilotów zgłosiło się około 90.000 kandydatów.

ważała dziś propozycję Niemiec o zmianie procedury rozjemczej w sprawie Jacoba. Stwierdzono, że propozycje niemieckie nie są natury zasadniczej i wobec tego po uwzględnieniu niektórych zmian przesłano posłowi szwajcarskiemu w Berlinie instrukcje dla dalszych rokowań. Sądzą, że rokowania wstępne w sprawie rozjemstwa będą wkrótce zakończone.